

Asia: VN/35626/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle verotusmenettelystä annetun lain 21 §:n muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 141/2025 vp) täydentämisestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriölle

13.3.2026

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/35626/2025

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle verotusmenettelystä annetun lain 21 §:n muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 141/2025 vp) täydentämisestä

Palvelualojen työnantajat Palta ry kiittää mahdollisuudesta lausua vertailutietotarkastuksia koskevasta hallituksen esityksestä.

Yhdymme EK ry:n ja Finanssiala ry:n lausuntoihin, sekä viittaamme myös Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian sekä Tietosuojavaltuutetun antamissa lausunnoissa toteamaan. Lisäksi haluamme kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin.

1 Paltan kommentit tiivistetysti

- Esitys ei täydennysten jälkeen täytä perustuslain edellytyksiä, eikä poista perustuslakivaliokunnan lausunnossaan (PeVL 48/2025 vp) esiin nostamia ongelmia.
- Vertailutietotarkastuksen ”tieto”-käsite on epäselvä ja liian väljä. Verohallinnolle jää liikaa harkintaa myös muiden lakiehdotuksen käsitteiden tulkintaan.
- Esitys tulee palauttaa perusteelliseen ja huolelliseen jatkovalmisteluun. Samassa yhteydessä Verohallinnon tiedonsaantioikeutta tulisi tarkastella koko-naisuudessaan ja tehdä täsmennyksiä, jotta perustuslakia ja tietosuoja-asetusta varmuudella noudatetaan.
- Verohallinnon tulee pitää huoli, ettei sen henkilökunta tee yksityisyydensuojaa rikkovia tietopyyntöjä. Yritys on vastuussa GDPR:n noudattamisesta, ja sään-telyn rikkominen aiheuttaa vakavia riskejä sakoista ja mainehaitasta vain yritykselle.
- Tilanne, jossa yritys joutuisi valitsemaan noudattaako verotusmenettelylakia ja rikkoo tietosuoja-asetusta, vai toisinpäin, on täysin kestämatön.

2 Vertailutietotarkastuksessa pyydetty ”tieto” on epäselvä käsite, kattaa kaikki alat

HE 141/2025 kappaleen 2.2.2 mukaan vertailutietotarkastuksessa tarkastettava aineisto voi olla kaikki tiedot ”jotka ovat verovalvonnassa tarpeen”. Pankkitietojen lisäksi ky-seessä voivat esityksen mukaan olla esim. asiakassuhteen tiedot, sopimukset, yksilöintitiedot, myynti- ja ostolaskuja koskevat tiedot. Nyt lausuttava olevan esitysluonnoksen sivulla 13 on annettu esimerkkejä tietopyyntöjen rajauksista: vertailutietotarkastuksessa tarkistettavia tietoja voivat olla esimerkiksi kulunvalvontatiedot, kullan tai sähköön myynnistä maksetut korvaukset. Tiedonantovelvollinen voi olla operaattori, yhteisen työmaan päätoteuttaja, kultaa tai sähköä ostava yhtiö tai tuulivoimayhtiö. Minkä vain alan yhtiö.

Pankkiala on ehdottomasti ala, jota vertailutietopyynnöt eniten koskisi, ja lisäkustannuksilla rasittaisi. Uuden 21 a §:n 2 momentin osalta hallituksen esityksessä todetaan, että ”vertailutietotarkastusten käyttöalaa rajattaisiin huomattavasti maksutapahtumatietojen osalta” rajaamalla pois yksityishenkilöiden kotimaiset maksutilitapahtumat. Rajausta on oikeasuuntainen, mutta koskee vain maksutapahtumatietoja. Lakiesitykseen jää edelleen valtava määrä epäselvyyttä, väljyyttä ja tulkinnanvaraisuutta Verohallinnon toimintavaltuuksien ja tietopyyntöjen sisältöön. Mahdollistamalla epäselvästi määriteltyjen ”tietojen” tietopyynnöt, iso massa verotuksen kannalta tarpeettomia ja henkilötietojen suojaa mahdollisesti loukkaavia tietoja kertyisi Verohallinnon tietokantoihin.

3 Verohallinnon pitää varmistaa, ettei henkilötietojen suojaa rikkovia tietopyyntöjä tehdä missään sen toiminnassa

Hallituksen esityksessä perustellaan lakimuutosta sillä, että ”vertailutietotarkastusten nykyiseen oikeustilaan liittyy myös tiedonantovelvollisten näkökulmasta epävarmuuksia, jotka johtuvat sääntelyn yleisluonteisuudesta ja viimeaikaisista tietosuojatulkintoista.” Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu (KHO 2020:8) ja tietosuojavaltuutetun (Dnro 3681/186/21) antama linjaus osoittavat, että Verohallinto on tehnyt tietosuojalainsäädännön kanssa ristiriidassa olevia tietopyyntöjä. Edellä mainituissa tapauksissa on kyse pankeille esitetyistä liian laajoista tietopyynnöistä. Viittaamme erityisesti Finanssiala ry:n lausunnon kappaleessa 3 asiasta lausumaan.

EU:n tietosuoja-asetus (GDPR) edellyttää, että verovelvolliselta pyydetään vain tarkkarajaisesti, täsmällisesti ja oikeasuhtaisesti verovalvonnalle välttämättömiä tietoja. Veronmaksajan oikeudet, tietosuoja, oikeudenmukaisuus, toiminnan läpinäkyvyys ja vastuullisuus ovat avainasemassa. Verohallinto on vertailutietotarkastusten lisäksi pyytänyt henkilötietojen suojaa rikkovia tietoja myös verotarkastuksissa ja säännönmukaisessa verotuksessa.

- Huhtikuussa 2025 Helsingin käräjäoikeuden ratkaisussa kaksi verotarkastajaa tuomittiin sakkorangaistuksiin virkavelvollisuuden rikkomisesta heidän pyydettyään ja hyödynnettyään asiattomasti teleoperaattorilta saatuja puhelinliittymän välitystietoja verotarkastuksessa. Tarkastajat eivät olleet ottaneet riittävällä ta-valla selvää saavatko pyytää tai hyödyntää tietoja. Virkamiehinä heidän olisi tullut tiedostaa, että teletiedot ovat perustuslain tasolla säädetty loukkaamatto-maksi. Oikeudessa verotarkastajat olivat todenneet, että tietojen pyytäminen teleoperaattoreilta oli yleinen tapa vastaavan kaltaisissa verotarkastuksissa. Tuomio on lainvoimainen.

- Verotarkastajat ovat vaatineet plastiikkakirurgeilta salassapidettäviä ja arkaluontoisia potilaskertomuksia ja potilaiden valokuvia. Pyyntöä oli perusteltu sillä, että Verohallinnon virkamiehet arvioivat tietojen perusteella, ilman minkäänlaista lääketieteellistä koulutusta, onko plastiikkakirurgian toimenpiteille ollut sai-raanhoidollinen peruste, ja toiminta siten arvonlisäverotonta, vai arvonlisäverovelvollista.

Verohallinnon tulee pitää huoli, ettei sen henkilökunta tee henkilötietojen suojaa rikkovia tietopyyntöjä missään toiminnassaan. Tietopyynnön kohteena oleva yritys on vastuussa GDPR:n noudattamisesta, ja sääntelyn rikkominen aiheuttaa vakavia riskejä sakoista sekä mainehaitasta vain yritykselle. Yritykset eivät ole voineet luottaa, että Verohallinnon tekemä tietopyyntö olisi ollut perustuslain ja tietosuoja-asetuksen suhteen asianmukainen, eikä nyt esitetty lakimuutos turvaa sitä jatkossakaan.

Lakiesitykset tulisi palauttaa huolelliseen valmisteluun, jossa tulisi tarkastella ja täsmentää Verohallinnon tiedonsaantioikeutta kokonaisuudessaan.

Kunnioitavasti,

Tatu Rauhamäki

Maria Volanen

Johtaja

Johtava asiantuntija

Elinkeinopolitiikka

Vero- ja kauppapolitiikka

Palvelualojen työnantajat PALTA ry on uuden työn, digimurroksen ja tulevaisuuden työmarkkinoiden suunnannäyttäjä. Yhä nopeammin muuttuvassa maailmassa yhdis-tämme faktat, työmarkkinaosaamisen sekä vaikuttamisen taidot palvelutalouden ja Suomen parhaaksi. Palta on EK:n toiseksi suurin jäsenliitto ja edustamme noin 2 600 palvelualoilla toimivaa jäsentämme. Yksityiset palvelut tuottavat noin 40 prosenttia Suomen BKT:stä ja työllistävät yli miljoona suomalaista.

Volanen Maria

Palvelualojen työnantajat Palta ry.